

ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมจีน
เรื่อง “หงเกาเหลียงเจี๋ยจู” ของโมเหยียน
An Analysis of Mo Yan’s Chinese Literature,
“Hong Gao Liang Jia Zu”

(Received: Feb 28, 2022 Revised: June 10, 2022 Accepted: June 21, 2022)

ภัทรวดี ตรียที่พึ่ง¹

Pattarawadee Traiteephung

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม ด้านวิถีชีวิต วิถีครอบครัว วิถีสังคม แนวคิด และภาพประวัติศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา วิธีการวิจัย ได้แก่ ศึกษาวรรณกรรมเรื่อง “หงเกาเหลียงเจี๋ยจู” ของโมเหยียน หลังจากนั้น จึงวิเคราะห์ภาพสะท้อนต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรม ผลวิจัยพบว่า ชาวไทยและชาวจีนมีการแลกเปลี่ยนทางภาษาและวัฒนธรรมมาช้านาน การศึกษาวรรณกรรมจีนทำให้เข้าใจในวัฒนธรรมจีนด้านต่าง ๆ ด้านวิถีชีวิต แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ คุณภาพชีวิต อาชีพ และการคมนาคม ด้านวิถีครอบครัว แบ่งออกเป็นความสัมพันธ์ของบิดามารดาและบุตรและความสัมพันธ์ของสามีภรรยา ด้านวิถีสังคม สะท้อนให้เห็นภาพสังคมชนบทที่มีสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น วัฒนธรรม และประเพณีที่มีอยู่เดิมซึ่งคล้ายคลึงกัน ด้านแนวคิด แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ ความกตัญญู ความอดทนอดกลั้น ความเมตตากรุณาและความกล้าหาญ ด้านประวัติศาสตร์สะท้อนผ่านการบรรยายพฤติกรรม

---

¹อาจารย์ประจำภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Email: pattarawadee.tr@hotmail.com

และบทสนทนาของตัวละครที่เล่าถึงประวัติศาสตร์จีนในช่วงที่ถูกญี่ปุ่น
รุกรานครั้งที่สอง ภาพสะท้อนเหล่านี้เมื่อเทียบกับประเทศจีน ในยุคปัจจุบัน
แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการพัฒนาประเทศ การรับเอา
วัฒนธรรมตะวันตกและการเปลี่ยนแปลงทางแนวคิดของผู้คน

คำสำคัญ: โมเหียน หงเกาเหลียง ภาพสะท้อนทางสังคม
วัฒนธรรมจีน

Abstract

This research aimed to study the social reflection about the way of life, the family, the society, the ideas, and the history. The researcher employed a descriptive research design by studying Mo Yan's Chinese literature, "Hong Gao Liang Jia Zu", and analyzing the reflection on the literature. The results revealed that since Thai and Chinese people had exchanged language and culture for a long time, studying Chinese literature provided an understanding of various aspects of Chinese culture. There were three aspects of the way of life including the quality of life, occupation, and transport, whereas there were two aspects of the family including the parent-child relationship and the husband-wife relationship. In addition, the results revealed that Chinese literature reflected the rural society which showed the local environment, traditions, and cultures. There were four aspects of the ideas including gratitude, tolerance, kindness, and courage. Moreover, the results revealed that the behavior and dialogue of characters reflected Chinese history regarding the Second Sino-Japanese War. This reflection showed the change of the development of the country at present, the effects of Western culture on the development of the country, and the change of people's ideas.

Keywords: Mo Yan, Hong Gao Liang, Social reflection, Chinese culture.

บทนำ

โม่เหยียน (莫言) เป็นนามปากกาของ ก้วน หมั่วเย่ (管谟业) เป็นนักเขียนนวนิยายและเรื่องสั้นชาวจีน ผลงานของเขาได้รับอิทธิพลจาก หลู่ซวี่น (鲁迅) ในการวิพากษ์การเมือง และกาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ ในการเขียนแนวสัจนิยมมหัศจรรย์ สำหรับวรรณกรรมเรื่อง หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ (红高粱家族) เป็นวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมปี 2012 เป็นวรรณกรรมที่ผสมผสานจินตนาการและความเป็นจริงตามแนวสัจนิยมมหัศจรรย์ ซึ่งเป็นการหลอมรวมวรรณกรรมสองประเภทที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ประกอบกับมุมมองทางสังคมและประวัติศาสตร์ ดังเช่นที่ CRI ONLINE (2555, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงคำแถลงการณ์ของคณะกรรมการจากราชวิทยาลัยแห่งสวีเดนว่า

“ผลงานของโม่เหยียน เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพและสื่อให้เห็นถึงภาพมายาของสัจนิยมหรือลัทธินิยมความจริงได้เป็นอย่างดี มีการผสมผสานกลมกลืนระหว่างเรื่องราวพื้นบ้าน ประวัติศาสตร์และความร่วมสมัย” (CRI ONLINE, 2555, ออนไลน์)

นอกจากนี้แล้ว หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ ยังถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ เรื่อง “ข้าวฟ่างสีเพลิง” ที่เข้าฉายในปี ค.ศ. 1987 กำกับภาพยนตร์โดย “จางอี่โหมว” นำแสดงโดย “กงลี่” ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับรางวัล “หมีทองคำ” สาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากเทศกาลหนังเบอร์ลินครั้งที่ 38 และวรรณกรรมเรื่องนี้ยังถูกแปลเป็นภาษาต่างประเทศอีกหลายภาษา ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ ภาษาไทย โดยใช้ชื่อว่า “ตำนานรักทุ่งสีเพลิง” แปลโดย ประทีปพร วิรัชโกศิ ทำให้หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และยังทำให้ต่างประเทศได้รู้จักและเข้าใจแนวคิดสังคมคักคักดิโนและวัฒนธรรมเก่าแก่ของจีนอีกด้วย ดังเช่นที่ CRI ONLINE (2555, ออนไลน์) ได้เขียนถึงการ์ราน มัลดีคีวิสต์ที่กล่าวว่า

“โมเหี้ยมเป็นนักเขียนชาวจีนที่กล้าวิพากษ์วิจารณ์สังคมปัจจุบัน งานเขียนของเขาถูกแปลเป็นภาษาต่างประเทศมากที่สุดคนหนึ่ง นวนิยายของโมเหี้ยมช่วยให้วรรณกรรมจีนก้าวไปสู่โลก จีนมีนักเขียนและกวีที่มีระดับความสามารถถึงระดับโลกหรือเกินระดับโลกแต่ปัญหาอยู่ที่การแปล นวนิยายเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์ของโมเหี้ยม ที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศ” (CRI ONLINE, 2555)

เช่นเดียวกับกับ นายน์พัศ อธิษฐ์พัศ (2561, น. 81 - 82) ได้กล่าวว่า

“นิยายของโมเหี้ยมกล่าวถึงปัญหาความขัดแย้งทางสังคม ยุคศักดินาที่มีสาเหตุมาจากความเหลื่อมล้ำทางเพศ ทางชนชั้น และทางสถานะที่เกิดจากการดำเนินนโยบายตามแนวคิดการปกครองในระบบศักดินา ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชนชั้นปกครองของสังคม”

วรรณกรรมเรื่องนี้ของโมเหี้ยมจึงอาจกล่าวได้ว่าเต็มไปด้วย ภาพสะท้อนทางสังคมทั้ง ด้านวิถีชีวิต วิถีสังคม วิถีครอบครัว แนวคิด และภาพประวัติศาสตร์ เนื่องจากวรรณกรรมเป็นกระจกสะท้อนสังคม ให้เราเห็นถึงความรู้สึกในจิตใจคน เห็นค่านิยมของสังคมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งวรรณกรรมสมัยใหม่และร่วมสมัยของจีนต่างสะท้อนความเป็นจริงของสังคมสมัยนั้น ๆ อย่างวรรณกรรมยุคสาธารณรัฐเน้นการเรียกร้องให้เกิดจิตวิญญาณรักชาติแบบใหม่ ส่วนวรรณกรรมร่วมสมัยสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตท่ามกลางสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถสะท้อนความเป็นจริงของสังคมจีนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับตรีศิลป์ บุญขจร (2542, น. 5-6) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของ วรรณกรรมกับสังคมไว้ว่า ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ ลักษณะแรก วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมไม่ใช่บันทึกเหตุการณ์ในเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อน ประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ ลักษณะที่สอง สังคมมีอิทธิพล

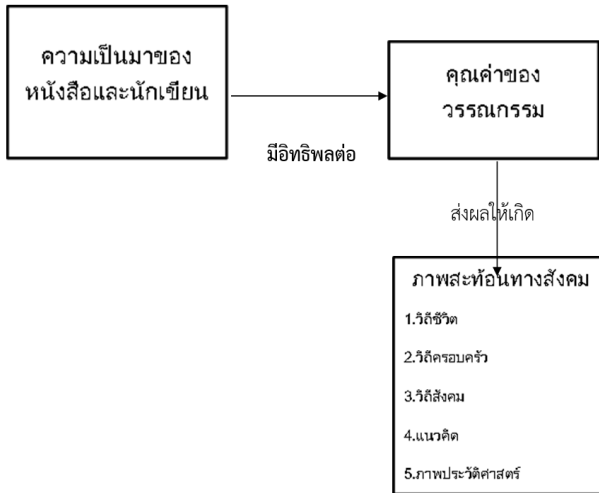
ต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งในด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง ลักษณะที่สาม วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคมสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านและยังมีทัศนะกว้างไกลด้วย

จากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมเรื่อง หงเหาเหลียงเจี๋ยจู่ มีภาพสะท้อนทางสังคมหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจภูมิหลังของหนังสือและผู้แต่ง เห็นถึงผลกระทบจากอิทธิพลทางการเมืองและความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น และส่งผลต่อวิถีชีวิตของชาวจีนในปัจจุบันอย่างไร นอกจากนี้ยังเห็นถึงภาพสะท้อนทางสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมทางด้านวัฒนธรรม ทั้งที่ส่งผลมายังคนจีนยุคปัจจุบันและที่เลือนหายไปกับคนจีนยุคเก่า ซึ่งทำให้คนไทยเกิดความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับคนจีน สังคมจีน และวัฒนธรรมจีนในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมจีนในการสะท้อนภาพทางสังคมด้านวิถีชีวิต วิถีครอบครัว วิถีสังคม แนวคิด แนวคิด และภาพประวัติศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่” ของโม่เหยียน ผู้วิจัยใช้วรรณกรรม ดังนี้

- 1) 红高粱家族 สำนักพิมพ์ 上海文艺出版社 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9 ค.ศ. 2015
- 2) ตำนานรักทุ่งสีเพลิง สำนักพิมพ์เอโนเวล ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2557

วิธีดำเนินการวิจัย

1) รวบรวมเอกสารและข้อมูลในวรรณกรรมจีนเรื่อง “หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่” ของโม่เหยียน ในด้านความเป็นมาของหนังสือและนักเขียน คุณค่าของวรรณกรรม ภาพสะท้อนทางสังคม และแรงบันดาลใจจากวรรณกรรม

- 2) วิเคราะห์ข้อมูลด้านความเป็นมาของหนังสือและนักเขียน
คุณค่านวนวรรณกรรม ภาพสะท้อนทางสังคม และแรงบันดาลใจจากวรรณกรรม
- 3) รายงานผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์
- 4) สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

บททวนวรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่ใช้ถ่ายทอดศิลปะที่ประณีตงดงาม การอ่านวรรณกรรมในแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านเข้าใจในวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจและการเมืองของแต่ละยุคสมัยที่ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นได้ อาจกล่าวได้ว่าความเจริญของมนุษย์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวรรณกรรมก็ว่าได้ จิตต์นิภา ศรีไสย์ (2559, น. 8-9) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นใหญ่ๆ คือ คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านแนวคิด คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และคุณค่าด้านสังคม โดยให้ความหมายของเนื้อหาว่าเป็นใจความของเรื่องรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ของวรรณคดีและวรรณกรรม เนื้อหาจึงประกอบด้วย ฉาก ตัวละคร เหตุการณ์ต่าง ๆ บทสนทนาของตัวละคร เนื้อหาจะต้องสนุกสนานแล้วยังต้องมีความไพเราะของคำประพันธ์ด้วย เนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่ดีจะต้องก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้อ่านหรือผู้ฟัง หากกวีถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นถ้อยคำ จนสามารถทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกสะเทือนใจ ซาบซึ้ง และจดจำถ้อยคำเหล่านั้นได้ แสดงว่ากวีมีความสามารถถ่ายทอดอารมณ์สะเทือนใจได้อย่างมีศิลปะ ฌงเสี่ย 童鞋 (2019) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างตัวละครเกี่ยวกับ บทบาททางเพศในนวนิยายเรื่องหงเงาเหลียงเจี๋ยจู่ ของโม่เหยียน พบว่า ในนวนิยายของโม่เหยียนการเขียนเกี่ยวกับเรื่องเพศจะเขียนอย่างเปิดเผย เราสามารถเห็นบทบาทของเรื่องเพศในการดำรงชีวิตของตัวละคร เรื่องเพศนั้น ทั้งผู้ก่อกำเนิดและปลดปล่อยตัวละคร จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของแต่ละตัวละคร มหาวิทยาลัยซานตง 山东大学 (2021) ได้ศึกษาวิเคราะห์ “การต่อต้านสงคราม”

“ความรัก” และ “ประวัติศาสตร์” ในพงศาวดารหญิงเจียงจู พบว่า พงศาวดารหญิงเจียงจู บอกเล่าเรื่องราวของสงครามต่อต้านญี่ปุ่นและเรื่องราวความรักของบรรพบุรุษ ในขณะเดียวกันก็สร้างตัวละครที่ไม่ธรรมดาอย่าง “ปู่ของฉิน” และ “ย่าของฉิน” เธอที่แสวงหาความรักในอุดมคติของเธอและเขียนเรื่องราวความรักครั้งใหม่ กับ “ปู่” สร้างภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงที่มีความรู้สึกเป็นอิสระซึ่งค่อย ๆ ก่อตัวขึ้น ในกระบวนการแสวงหาความรัก สุดท้ายเธอก็ได้ปลดปล่อยตัวเองอย่างน่าพอใจ และในนาทีสุดท้ายของชีวิตเธอ ดูราวกับว่าเธอจะทบทวนชีวิตของเธอ อย่างรวดเร็ว ราวกับว่าเธอได้ตระหนักถึงบาปที่มากับการเริ่มต้นชีวิตของเธอ ซึ่งนวนิยายเรื่องนี้ทำให้สัมผัสได้ถึงโครงสร้างที่ซับซ้อน ของประวัติศาสตร์ และจิตสำนึกที่ลึกล้ำของมนุษย์ และ ช่งเซียงฮุย 宋相輝 (2013) ศึกษาวิจัย เอกลักษณะศิลปะในพงศาวดารหญิงเจียงจู พบว่าพงศาวดารหญิงเจียงจูเขียนเรื่องราว ความรักระหว่างหัวหน้าอวีกับเฟิงเหลียน โดยมีกลวิธีในการเล่าเรื่องคือ เล่าจากมุมมองตัวละครและเล่าจากการเป็นผู้สังเกตการณ์จากภายนอก และเขายังนำตัวเองไปเป็นตัวละครด้วย ผ่านตัวละคร 3 รุ่น โดยมีตัวละคร ที่ซับซ้อนทั้ง “ปู่ของฉิน” “ย่าของฉิน” “พ่อของฉิน” “แม่ของฉิน” และ “ยารอง” ในนวนิยายใช้สัญลักษณ์เป็น “ข้าวฟ่างสีแดง” ที่แสดงถึง จิตวิญญาณผืนบ้านที่ลุ่มลึกและกว้างขวาง นวนิยายประสบความสำเร็จ ในการสร้างตัวละครชาวนา ที่เผยให้เห็นชะตากรรมของชาวนา และสร้างจิตวิญญาณ ขึ้นใหม่อีกครั้ง รูปแบบภาษาและกลวิธีการเล่าเรื่องของพงศาวดารหญิงเจียงจู มีความแปลกเป็นอย่างมาก คุณค่าด้านสังคม จิตต์นึก ศรีไสย์ (2559, น.34-35) ให้ความหมายว่า คือภาพสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนทีสะท้อนมาจากวรรณคดี และวรรณกรรมโดยกวีนิยมแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง เช่น ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ วรรณคดีและวรรณกรรมจึงเป็น เสมือนกระจกสะท้อนสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นหลักฐานที่บอกเล่า เรื่องราวในอดีตแก่คนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี ในส่วนของภาพสะท้อนทางสังคมนั้น งานวิจัยของศุภิพร มกรานุรักษ์ (2552, น. 76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง มองวิวัฒนาการ

สังคมไทยจากนวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” พบว่านวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” ผู้เขียนได้จินตนาการตัวละครให้มีบุคลิกลักษณะและบทบาทแตกต่างกันไปและสะท้อนขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย ผู้เขียนได้นำตัวละครไปสู่เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสี่แผ่นดิน ตลอดจนเบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ และการเมืองการปกครองไทยเมื่อครั้งถูกอิทธิพลของชาวตะวันตกได้แผ่ขยายเข้าสู่ประเทศไทย และปณชัยรัศมี องค์กรรัตน์ (2557, น. 157-159) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สามบุตรีแห่งจีน”: การวิพากษ์สังคมและวัฒนธรรมจีนใน โวลต์ สวอนส์ ของ จุง ขาง จากการศึกษาพบว่าสะท้อนให้เห็นสังคมจีนในยุคสาธารณรัฐ ยุคปฏิวัติคอมมิวนิสต์ และยุคการปฏิวัติวัฒนธรรมผ่านสตรี 3 รุ่น โดยวิพากษ์ถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างชายหญิง ระเบียบเผด็จการโดยผู้นำ และการล้มล้างค่านิยมดั้งเดิม เผยให้เห็นถึงการไม่ยอมจำนนต่อความไม่เท่าเทียม การกดขี่ข่มเหง รวมไปถึงการร่วมมือกันสร้างอำนาจในหมู่ผู้หญิงเพื่อต่อรองและต่อต้านระบอบปิตาธิปไตยผ่านประเด็นทางสังคม การเมืองและวัฒนธรรม ซึ่งในเนื้อหาของหงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ก็ได้เล่าถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมการปกครองจีนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบสังคมนิยม ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความไร้เสรีภาพของประชาชนชั้นล่างและผู้หญิง จนนำมาซึ่งการต่อสู้เพื่อปกป้องเสรีภาพทั้งของตนเองและของชาติ โดยฉากหลังของวรรณกรรมเป็นเรื่องราวของประวัติศาสตร์ การต่อสู้ของชาวจีนในช่วงสงครามต่อต้านญี่ปุ่น นอกจากนี้จะต้องต่อสู้กับชาวญี่ปุ่นแล้วก็ยังเป็นการต่อสู้ของชาวจีนด้วยกันเองอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับรัตนารักษ์ เหล่ายิ่งเจริญ (2553, น. 148-151) ได้ศึกษาอดีตเล่าใหม่: การวิพากษ์สังคมและการเมืองจีนในนวนิยายยุคหลังการปกครองของเหมาเจ๋อตง โดยมีวรรณกรรมเรื่องหงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ของโมเหยียนรวมอยู่ด้วยพบว่าผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นถึงการขาดเสถียรภาพทางการเมืองของจีน การแย่งชิงอำนาจภายในประเทศเป็นเหตุให้รัฐบาลจีนเพิกเฉยต่อการรุกรานของญี่ปุ่น จนเปิดโอกาสให้ญี่ปุ่นรุกรานและกดขี่ข่มเหงประชาชน

แต่ก็ยังมีชาวจีนที่เกิดสำนึกทางการเมือง รวมตัวกันจัดตั้งขบวนการใต้ดิน และกองกำลังอิสระเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น กระบวนการต่อต้านที่เกิดจากพลเรือน และชาวบ้านตามชนบทที่ถูกทหารญี่ปุ่นปกครอง สะท้อนให้เห็นความกล้าหาญ และความเสียสละของชาวจีนจำนวนมาก นอกจากนี้นโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ ในการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ก่อให้เกิดการพัฒนาบทบาทของผู้หญิงในการทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชาย และมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นเดียวกับบันยน์ พัส อธิษฐ์ พัส (2561, น. 208-209) ได้ศึกษาวิจัย ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยายเรื่อง ความฝันในหอแดง และนวนิยายของมั่วเหยียน พบว่านวนิยายของมั่วเหยียนสะท้อนเสรีภาพในยุคสังคมนิยม ตามแนวคิดของพรรคคอมมิวนิสต์ เป็นเสรีภาพที่สร้างขึ้นภายใต้แนวคิดความเท่าเทียม ทำลายการแบ่งแยกชนชั้น เพศ และสถานะ ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ เริ่มจากการปลดปล่อยผู้หญิงจากประเพณีคลุมถุงชน และปลุกจิตวิญญาณรักชาติให้ร่วมต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่ผู้ชาย และ หวางเสี่ยวหยู่ 王晓宇 (2019, น. 95-105) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจุดสนใจ และชีวิตใหม่ของวิถีชีวิตพื้นบ้านในนวนิยายเรื่อง “หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่” และ “จิ้งจิ้งเตอตุ๋นเหอ” พบว่าหงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ เป็นผลการประพันธ์พื้นบ้านที่แท้จริง เป็นผลงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชาวเกามี่ ในสงครามต่อต้านญี่ปุ่นที่เต็มไปด้วยเลือดและจิตวิญญาณของชาติ โดยร้อยเรียงประวัติศาสตร์ของเมืองเกามี่มาไว้ด้วยกัน ไม่เหยียนได้รวมเอาชะตากรรมของสมาชิกในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่นเข้ากับกระบวนการของประวัติศาสตร์ และการพัฒนาของประวัติศาสตร์จะเป็นตัวกำหนดชะตากรรมของตัวละคร โดยสิ่งที่ไม่เหยียนนำมาใช้นี้เป็นมุมมองของชาวบ้านที่แท้จริง สะท้อนให้เห็น ภาษาของไม่เหยียนที่มาจากภาษาถิ่นบ้านเกิดของเกามี่ในซานตงและ ดัดแปลงเล็กน้อย บทสนทนาของตัวละครสะท้อนให้เห็นถึงความกลมกลืนกันระหว่างสวรรค์และมนุษย์ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการบูชาสวรรค์ และเทพเจ้าในความเชื่อพื้นบ้านของจีนนั้นแพร่หลายและหยั่งรากลึกในจิตใจของผู้คน

โม่เหยียน (莫言) เกิดในปี ค.ศ. 1955 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศจีนเกิดความเปลี่ยนแปลงภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ หลังจากการล้มล้างลัทธิจักรวรรดินิยม คักตินานิยม และทุนนิยมขุนนาง ซึ่งวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์ต้องการขจัดองค์ประกอบที่เป็นทุนนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมจีน ประเทศจีนในยุคนั้นถูกกำหนดความหมายว่าก้าวสู่ความเป็นจีนใหม่ ความเท่าเทียมจึงถูกยกขึ้นมาเป็นเป้าหมายการนำพาสังคมไปสู่เสรีภาพ ตัวเขาเองอ่านผลงานของหลู่ซวั้น (鲁迅) มาตั้งแต่ยังเด็ก ผลงานของโม่เหยียนจึงได้รับอิทธิพลมาจากหลู่ซวั้นในการวิพากษ์สังคมและการเมือง และได้รับอิทธิพลการเขียนแนวสังคมนิยมหัตถกรรมจาก กาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ (Gabriel Garcia Marquez) นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากนักเขียนต่างประเทศอย่าง ควะวะปะตะ ยะซุนะริ (Kawabata Yasunari) และ วิลเลียม ฟอคล์เนอร์ (William Faulkner) อีกด้วย และอิทธิพลจากวรรณกรรมจีนโบราณก็มีส่วนสำคัญต่องานเขียนของเขาด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะนิทานพื้นบ้าน นิยายแฟนซี และกลอนเพลงโบราณ ซึ่งเขายังสร้างสรรค์ผลงานของเขาด้วยการหลอมรวมระหว่างศิลปะการเขียนแนวตะวันตกกับจีนเข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว วรรณกรรมสังคมนิยมหัตถกรรมจัดว่าเป็นวรรณกรรมที่ทำหน้าที่สะท้อนสังคม การเมืองและแนวคิดร่วมสมัย มีกลวิธีการประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์ คือ เป็นการผสมผสานโลกจินตนาการและโลกแห่งความเป็นจริงเข้าด้วยกันจนแยกไม่ออก ทำให้วรรณกรรมมีลักษณะสมจริงและมหัศจรรย์ ในส่วนของวรรณกรรมสังคมนิยมหัตถกรรมนั้นงานวิจัยของรัตนาวดี ปาแปง (2556, น. 199-202) ได้ศึกษาลักษณะเด่นและคุณค่าของวรรณกรรมแนวสังคมนิยมหัตถกรรมในบริบทสังคมไทย พบว่าวรรณกรรมแนวสังคมนิยมหัตถกรรมในบริบทสังคมไทยมีการนำเสนอด้วยกลวิธีการเล่าเรื่องแบบหลังสมัยใหม่นิยม ซึ่งมีการปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกันระหว่างกลวิธีการเล่าเรื่องและแนวคิดหลังสมัยใหม่นิยมภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย สะท้อนให้เห็นถึงรากเหง้าวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชนนำเสนออัตลักษณ์พื้นถิ่นในเมืองไทยผ่านด้านภาษาและวรรณกรรม วัฒนธรรมการแต่งกาย อาหารการกิน การแสดงพื้นบ้าน และตำนานพื้นถิ่น

และยังสะท้อนให้เห็นถึงสำนักทางประวัติศาสตร์และทางชาติพันธุ์ด้วย หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ เป็นวรรณกรรมที่สื่อให้เห็นภาพมายาของสังคมนิยม มีการผสมผสานกลมกลืนกันอย่างลงตัว ระหว่างเรื่องราวพื้นบ้าน ความเป็นประวัติศาสตร์และความร่วมสมัย ซึ่งสอดคล้องกับ ฉีจินฮวา 齐金花 (2017, น. 202-207) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างสังคมนิยมมหัศจรรย์และการสร้างรูปแบบพื้นบ้านของโมเหียน ได้กล่าวว่า นวนิยายของโมเหียนมีจุดยืนในการประพันธ์เชิงพื้นบ้าน แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางศิลปะของตัวเอง ทำให้รูปแบบสังคมนิยมมหัศจรรย์มีรูปแบบความเป็นจริงที่ชัดเจนมากขึ้น มีเทคนิคการแสดงออกทางศิลปะที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และมีคุณภาพระดับชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ คุณค่าของวรรณกรรม ภาพสะท้อนทางสังคมและแรงบันดาลใจจากวรรณกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คุณค่าของวรรณกรรม

การศึกษาคุณค่าของวรรณกรรมที่ปรากฏใน หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1.1 คุณค่าด้านวรรณศิลป์

หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์มากมาย ทั้งด้านความนึกคิดและจินตนาการ กลวิธีในการแต่ง อารมณ์ที่สะเทือนใจ ผสมผสานไปกับการถ่ายทอดแนวคิดที่มีพลัง ซึ่งจากการวิเคราะห์พบความเป็นเลิศทางวรรณศิลป์ของ หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1.1.1 การบรรยายภาพที่มีความสมจริง สร้างอารมณ์สะเทือนใจ มีการสร้างสรรค์คำมาบรรยายเพื่อให้เกิดภาพที่สมจริง ทั้งภาพของมนุษย์ บริบททางสังคม และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จินตภาพจากภาษานำไปสู่จินตนาการร่วมกับมุมมองที่ผู้เขียนนำเสนอ ซึ่งก่อให้เกิด

ความสะเทือนอารมณ์ ความรู้สึก เป็นการจุดประกายให้ผู้อ่านได้ตระหนักและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังปรากฏในวรรณกรรมว่า

“...哑巴用刀背一磕，隔开了一柄刺刀，刀势一顺，一颗戴着钢盔的鬼子头颅平滑地飞出，在空中拖着悠长的嚎叫，噗通落地之后，嘴里还吐出半句响亮的鸣叫。父亲想哑巴的腰刀真快。父亲看到鬼子头上凝着脱离脖颈前那种惊愕的表情，它腮上的肉还在颤抖，他的鼻孔还在抽动，好象要打喷嚏。哑巴又削掉了一颗鬼子头，那具尸体倚在车栏上，脖颈上的皮肤突然褪下去一截，血水咕嘟咕嘟往外冒。

(莫言, 2015)

...นายไ้ก็ประดาบกับศัตรู เดือนคอกทหารจนขาด ศีรษะลอยหวิอกกลางอากาศทั้งที่ยังสวมหมวก ศีรษะนั้นส่งเสียงร้องโหยหวนแม้กระทบพื้นก็ยังไม่หยุด พ่อเนียนิยมฝีมือนายไ้อยู่ในใจ ใบหน้าบนศีรษะที่หลุดจากบ่าของทหารญี่ปุ่นนายนั้นตกใจสุดขีด โทนกแก้มยังคงเต้นตุบๆ รูจุมุกหุบเข้าละบานออกคล้ายจะจาม นายไ้ฟันคอกทหารอยู่นีกนายฉับเดียวหลุดจากบ่า ร่างนั้นพึงอยู่กับราวรถ ผิวหนังที่ล่าคอย่นขึ้น เลือดทะลักออกมามากมาย...”

(ประเทืองพร วิรัชโกเศศ, 2557)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าถ้อยคำและวิธีการเขียนที่ผู้เขียนนำเสนอขึ้นได้กระทบอารมณ์และความคิดของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพแห่งความหดหู่ สะเทือนอารมณ์ของการต่อสู้ในสงครามอย่างชัดเจน การที่ผู้เขียนได้บรรยายภาพออกมาอย่างมีความสมจริงจะเตือนใจไม่ให้ชาวจีนลืมเลือนประวัติศาสตร์อันเป็นที่มาของความเจริญรุ่งเรืองของจีนในปัจจุบัน

1.1.2 การพรรณนาที่มีความเหนือจริงแต่มีความสมจริง หรือที่เรียกว่า สัจนิยมมหัศจรรย์ ผู้เขียนมีการสร้างสรรค์คำมาบรรยาย เพื่อให้เห็นภาพที่เหนือจริงแต่มีความสมจริง ทั้งภาพของมนุษย์ บริบททางสังคม และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทำให้มีความน่าสนใจและชวนติดตาม ดังปรากฏในวรรณกรรมว่า

“... 父亲对我说，罗汉大爷脸皮被剥掉后，不成形状的嘴里还呜呜噜噜地响着，一串一串鲜红的小血珠从他的酱色的头皮上往下流。孙五已经不像人，他的刀法是那么精细，把一张皮剥得完整无缺。大爷被剥成一个肉核后，肚子里的肠子蠢蠢欲动。

(莫言, 2015)

พ่อเล่าให้ผมฟังว่า หลังจากลูกหัวอั้นถูกถลกหนังศีรษะจนหมดแล้ว ส่วนที่เป็นปากยังคงส่งเสียงด่าไม่หยุด เลือดแดงฉานไหลออกจากหนังศีรษะเข้าเลือดเข้าหนอง ฝีมือของซุนห้าฉกจฉกรรจ์เหมือนไม่ใช่คน เขาบรรจงเลาะผิวหนังทั้งร่างของลูกหัวอั้นออกมาเป็นแผ่นได้สมบูรณ์แบบ เมื่อร่างกายถูกถลกหนังออกจนหมด ทุกคนจึงได้เห็นลำไส้ในช่องท้องของลูกหัวอั้นขยับครีคราด...”

(ประเทืองพร วิรัชโกศล, 2557)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถ้อยคำและวิธีการบรรยายของผู้เขียนทำให้ผู้อ่านไม่สามารถจำแนกโลกของความเป็นจริงออกจากโลกมหัศจรรย์ได้อย่างชัดเจนและเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ในเรื่องจะเกิดขึ้นในโลกที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกในจิตใจและเกิดจินตนาการสร้างภาพคิดในสมองได้ดี และผู้อ่านได้ตระหนักถึงแก่นของเรื่องที่มุ่งนำเสนอให้เห็นถึงความจริงของมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน มีคุณค่าในแง่การใช้ความมหัศจรรย์ในการวิพากษ์สังคมและการเมือง

1.2 คุณค่าด้านเนื้อหา

การศึกษาคุณค่าด้านเนื้อหาที่ปรากฏใน หงกาเหเสียงเจ็ญจู้ แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1.2.1 ตัวละคร

ตัวละครใน หงกาเหเสียงเจ็ญจู้ ที่ทำสงครามกับญี่ปุ่น ไม่ได้นำเสนอตัวละครชายที่เป็นวีรบุรุษหากแต่เป็นชาวนา ช่างฝีมือ และโจร ซึ่งใน หงกาเหเสียงเจ็ญจู้ ผู้เขียนได้สร้างตัวละครที่มีเอกลักษณ์อย่าง หัวหน้าวี่ที่เป็นตัวละครเอกที่มีความเป็นวีรบุรุษผสมกับโจร มีความเฉลียวฉลาดผสมกับความดี เป็นตัวละครที่ผสมระหว่างยุคสมัยนิยมกับความเป็นประเพณีนิยมเข้าไว้ด้วยกัน เป็นวีรบุรุษที่มีจิตวิญญาณที่แข็งแกร่งในการต่อต้านญี่ปุ่นในสงครามและในขณะเดียวกันก็รักษาศีลธรรมจรรยาของสังคมนักดา อีกหนึ่งตัวละครเอกของเรื่องก็คือเพ็งเหลียน ตัวละครหญิงที่ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวของยุคสมัยที่กำลังเปลี่ยนแปลง สตรีเคียด่างชีวิตอยู่ตามกรอบวัฒนธรรมและประเพณีแบบเก่า กำลังเปลี่ยนเพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมยุคใหม่ ได้รับกระแสความคิดใหม่ อยากปลดปล่อยตนเองให้หลุดพ้นจากค่านิยมโบราณที่กดขี่ข่มเหงผู้หญิง จนผู้หญิงกลายเป็นเครื่องสังเวยให้แก่ระบบสังคมนักดา และมีวิญญาณความเป็นขบถไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา แม้ว่าตนจะต้องมีโชคชะตาที่ไม่ยุติธรรม แต่ก็ยังมีโอกาสได้ช่วงชิงเอาชะตาชีวิตของตนกลับคืนมาได้ และยังปลุกใจให้ตนเองพยายามให้ได้มาซึ่งชีวิตของตนเอง

1.2.2 ฉากและบรรยากาศ

ฉากและบรรยากาศที่ปรากฏใน หงกาเหเสียงเจ็ญจู้ ผู้เขียนได้มีการบรรยายได้เสมือนจริง ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจน ซึ่งความเสมือนจริงทำให้ผู้อ่านสัมผัสได้ถึงจินตนาการที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมา นอกจากจะบรรยายเสมือนจริงแล้ว ผู้เขียนก็ยังนำสีสันมาช่วยในการบรรยาย โดยเฉพาะสีแดง เช่น ฟุ้งข้าวฟ่างสีเพลิง เหล้าข้าวฟ่างสีแดงฉาด เกี้ยวเจ้าสาวสีแดง ทำให้ผู้อ่านมีจินตนาการจนคิดว่าตัวอักษรที่ใช้เขียนหงกาเหเสียงเจ็ญจู้เป็นอักษรสีแดง

ซึ่งสัญลักษณ์สีแดงมีความหมายถึงวัฒนธรรมประเพณีโบราณของจีน และยังเป็นสัญลักษณ์ของการบูชาผู้หญิงที่โดดเด่นในวรรณกรรมเรื่องนี้ อีกด้วย หวางเสี่ยวรุ่ย 王雪瑞 (2016) นอกจากนี้แล้วยังสื่อความหมายนัยยะที่สะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาในชีวิต พลั้งที่แข็งแกร่ง ยกย่องรูปแบบชีวิต ที่มีอิสระ ความรัก และความโกรธแค้นอีกด้วย ดังปรากฏในวรรณกรรมว่า

“八月深秋，无边无际的高粱红成汪洋的血海。高粱高密辉煌，高粱凄婉可人，高粱爱情激荡。

(莫言，2015)

...ปลายฤดูใบไม้ร่วงในเดือนสิงหาคมของทุกปี
ทุ่งข้าวฟ่างไกลสุดลูกหูลูกตาจะกลายเป็นสีแดงคล้ายทะเลเดือด สีสน
ของมันเป็นเจิดจ้า แต่ดูหมองเศร้าน่าสงสาร ทว่าเปี่ยมด้วยความรัก...”

(ประเทืองพร วิรัชโกศล, 2557)

1.2.3 กลวิธีในการแต่ง

จากการวิเคราะห์ หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ ในด้านกลวิธี
ในการแต่งพบว่า มีกลวิธีในการแต่งที่ เสนอผ่านความเปรียบ ใช้ความหมายแฝง
ให้ข้อคิดนำเสนอโดยการสร้างภาพให้เหนือความเป็นจริงแต่สมจริง เล่าเรื่อง
เหตุการณ์ในตอนท้ายเพื่อให้เกิดความสงสัยก่อนแล้วจึงเล่าเรื่องทั้งหมดตั้งแต่
ต้นจนกระทั่งจบ ทำให้ชวนให้น่าสนใจ น่าติดตามและมีความน่าประทับใจ

1.3 คุณค่าด้านสังคม

วรรณกรรมจะสะท้อนภาพสังคมให้เราเห็น เราจึงสามารถ
มองเห็นวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรมความเชื่อและค่านิยมของคน
ในสังคมผ่านวรรณกรรมนั้น ๆ ใน หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ ได้สะท้อนให้เราเห็น
สภาพสังคมทั้งทางด้านวัฒนธรรมประเพณีเรื่องของการมัดเท้า ความเชื่อ
เรื่องของสวรรค์ วิญญาณร้าย วิญญาณบรรพบุรุษ ความเชื่อทางไสยศาสตร์
ของชาวจีน และค่านิยมในเรื่องความกตัญญูกตเวทีของชาวจีน ซึ่งภาพสะท้อน

ทางสังคมเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านจรรโลงใจและสามารถนำไปพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้นไป มีคุณค่าควรแก่การยกย่อง ภาพสะท้อนทางสังคมในวรรณกรรมยังมีคุณค่าอย่างสูงในการศึกษาประวัติศาสตร์ทางความคิดของผู้คนในสังคมที่หาหลักฐานอื่นเทียบได้ยาก

2. ภาพสะท้อนทางสังคม

ใน หงเหาเหลียงเจี๋ยจู่ มีภาพสะท้อนทางสังคม ที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างหลากหลาย โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

2.1 วิถีชีวิต

จากการวิเคราะห์ หงเหาเหลียงเจี๋ยจู่ พบว่าผู้เขียนสะท้อนภาพทางสังคมด้านวิถีชีวิตผ่านวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ ด้านคุณภาพชีวิต ด้านอาชีพ และด้านการคมนาคม ด้านคุณภาพชีวิตนั้น การดำรงชีวิตของชาวจีนในภาวะสงครามนั้น ประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตตามปกติได้ ความเป็นอยู่อย่างยากลำบาก สัตว์เลี้ยงถูกยึดไป บ้านถูกทำลาย ชวนาจึงขาดแคลนอาหารและที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ผลักดันให้ชาวบ้านรวมตัวกันจัดตั้งขบวนการใต้ดินและกองกำลังอิสระเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น นอกจากนี้แล้ว ในวรรณกรรมยังสะท้อนให้เห็นถึงชาวจีนที่สิ้นหวัง จึงหาความบันเทิงเพื่อหลีกหนีความเป็นจริงด้วยการสูบบุหรี่และเล่นการพนัน ด้านอาชีพ ผู้เขียนได้สะท้อนภาพวิถีชีวิตด้านการประกอบอาชีพของชาวจีนว่าประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนใหญ่ก็จะรับจ้างทั่วไปเป็นคนงานในโรงเหล็ก รับจ้างแบกเกี้ยว รับจ้างบริการเกี่ยวกับงานแต่งและงานศพ อาชีพเกษตรกรรมถือเป็นอาชีพหลัก ปลูกข้าวฟ่างและฝิ่น ถ้าสัตว์ ค่าขายเหล็ก และค่าขายแร่ ซึ่งงานรับจ้างในประเทศจีนปัจจุบันก็ยังคงมีคนยึดอาชีพนี้ อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นกรรมกรก่อสร้าง คนงานในโรงงาน เนื่องจากประเทศจีนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมส่วนใหญ่ไปเป็นหนึ่งในโรงงานของโลก ที่เป็นฐานการผลิตสินค้า

ขนาดใหญ่ การขยายตัวของอุตสาหกรรมจึงดึงดูดแรงงานจากภาคการเกษตร ส่วนภาพสะท้อนด้านการคมนาคมในวรรณกรรม สะท้อนให้เห็นภาพของชาวจีนที่เดินทางด้วยการเดินเท้า เดินทางโดยสัตว์ เดินทางโดยเกี้ยว และเดินทางโดยรถไฟ ในอดีตการเดินทางหลักของคนจีนนอกจากจะเป็นการเดินทางเท้าแล้ว ก็จะเป็นการปั่นจักรยาน ซึ่งในยุคต้นการปฏิรูปประเทศไปจนถึงต้นทศวรรษที่ 90 จีนเป็นประเทศที่มีการใช้จักรยานมากที่สุด และการเดินทางไกลก็จะนั่งรถสาธารณะและรถไฟ ซึ่งไม่สะดวกและแออัดเป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันประเทศจีนตามเมืองใหญ่ ๆ อย่าง ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กวางเจา เซินเจิ้น และเทียนจิน จะมีการคมนาคมโดยการใช้รถ ทั้งรถไฟใต้ดิน รถเมล์ รถไฟลอยฟ้า รถแท็กซี่ รถยนต์ส่วนตัว การคมนาคมระหว่างเมืองระหว่างมณฑลก็จะใช้เครื่องบิน รถไฟ และรถไฟความเร็วสูง ซึ่งรถไฟความเร็วสูงมีจุดเด่นตรงที่มีความรวดเร็วและความปลอดภัย

2.2 วิถีครอบครัว

จากการวิเคราะห์ หงเกาเหลียงเจี๋ยจู่ พบว่าผู้เขียนสะท้อนภาพทางสังคมด้านวิถีครอบครัวโดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวในรูปแบบที่หลากหลาย ว่าด้วยเรื่องของความสัมพันธ์ของบิดามารดาและบุตร ในภาวะที่ครอบครัวขาดผู้นำอย่างบิดามารดา ย่อมเกิดความลำบาก บุตรจึงขาดที่พึ่งพิงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยสะท้อนภาพผู้หญิงที่อยู่ในฐานะแม่ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นแม่และมีจิตวิญญาณของนักต่อสู้ พยายามดูแลบุตรให้อยู่รอด อดทนต่อความเหนื่อยยากโดยไม่บ่น และในขณะที่เดียวกันก็เป็นนักต่อสู้ที่ยังคงมีความอ่อนโยนแต่มีความกล้าหาญต่อต้านสังคม สร้างเส้นทางเดินชีวิตของตัวเอง และร่วมต่อต้านญี่ปุ่นในสงคราม นอกจากนี้แล้ว นักเขียนยังสะท้อนให้เห็นภาพวิถีครอบครัวที่เปลี่ยนไปภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบของสงครามที่เกิดขึ้น และว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ของสามีภรรยา สะท้อนให้เห็นถึงสามีภรรยาอ่อนมีความรักต่อกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งกันและกัน ตลอดจนสะท้อนภาพของภรรยาที่นอกใจสามีหรือสามีนอกใจ

ภรรยา ซึ่งมันเน้นย้ำให้เห็นถึงอารมณ์ที่อีกheimที่ไม่อยู่ภายใต้บรรทัดฐานทางศีลธรรม ความไม่ยับยั้งชั่งใจ การส่งเสริมความรุนแรง การมีเพศสัมพันธ์ที่กระทำอย่างกำเริบเสิบสาน นำมาซึ่งความเสียใจ ความเคียดแค้นและอับอายในการที่สามีนอกใจภรรยา ดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดา เพราะในสังคมจีนที่ผู้ชายเป็นใหญ่ แม้การแต่งงานจะเป็นแบบผัวเดียวเมียเดียวในจีนโบราณ แต่ผู้ชายก็สามารถมีเมียชู้ได้หลายคน และในขณะที่เดียวกันผู้หญิงก็มักจะถูกปกครองและกดขี่จากผู้ชาย ทำให้เห็นถึงความทุกข์ของผู้หญิงในฐานะภรรยา มีหน้าที่แค่ผลิตลูก ทำงานบ้านงานเรือนและทำให้ผู้ชายเกิดความพึงพอใจทางเพศ แต่ในวรรณกรรมกลับสะท้อนให้เห็นภาพของภรรยาที่นอกใจสามี นั่นสะท้อนให้เห็นถึงภาพของสตรีที่กำลังเปลี่ยนเพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมยุคใหม่ ได้รับกระแสความคิดใหม่ อยากรปลดปล่อยตนเองให้หลุดพ้นจากค่านิยมโบราณที่กดขี่ข่มเหงผู้หญิง

2.3 วิธีสังคม

ใน หงเหาเหลียงเจียจู่ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงภาพสังคมชนบทที่มีการติดต่อกันแบบตัวถึงตัว สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น วัฒนธรรมและประเพณีที่มีอยู่เดิมซึ่งคล้ายคลึงกัน ทำให้บทบาทของคนในสังคมชนบทไม่แตกต่างกันมาก มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นของสมาชิกในสังคม และมีค่านิยม ความเชื่อและจริยธรรมเป็นตัวควบคุมความประพฤติทางสังคมของคนในชนบท ในวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นว่าชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องของสวรรค์ เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วิญญาณร้าย และความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษ สะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมจริยธรรมในด้านของความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ซึ่งตรงกับคำสอนของท่านขงจื้อ นักปรัชญาชาวจีนที่สอนให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนโดยสมบูรณ์ โดยการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นต้องปฏิบัติตามคุณธรรม 8 ประการ ซึ่งหนึ่งในแปดประการนั้นก็คือความกตัญญูซึ่งปรัชญาความคิดของขงจื้อด้านความกตัญญูได้ฝังลึกอยู่ในสังคมจีนมานานหลายศตวรรษ ถูกถ่ายทอดและเผยแพร่มาจนถึงปัจจุบัน คำสอนของขงจื้อและความเชื่อนำมาซึ่งพิธีกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบูชาบรรพบุรุษ

ที่สำคัญ ได้แก่ พิธีงตึก เทศกาลเซ็งเม้ง เทศกาลตรุษจีน และเทศกาลสารทจีน เป็นต้น นอกจากเรื่องของความเชื่อแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของสาวจีนในเรื่องของการรัดเท้า หรือเรียกอีกอย่างว่าเท้าดอกบัว ซึ่งเป็นค่านิยมของหญิงงามชาวจีนในยุคศตวรรษที่ 10 ซึ่งเด็กหญิงที่มีอายุประมาณ 4-7 ปี จะเริ่มถูกรัดเท้าด้วยผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย อย่างแน่นหนา ซึ่งการกระทำที่ผิดธรรมชาตินี้ ทำให้หญิงสาวมากมายต้องตายเพราะการติดเชื้อในกระแสเลือด และการตายของเนื้อเท้า การรัดเท้ามีความเชื่อว่า ทำให้ท่วงท่าการเดินของหญิงสาวจีนดูน่ารักน่าทะนุถนอม สาวงามที่มีเท้างาม จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีชายที่ร่ำรวยมาสู่ขอเป็นภรรยา หากว่าเด็กหญิงไม่ยอมรัดเท้า ก็จะถูกเขียนตี ดุด่าอย่างทารุณ จนช่วงขบวนการเคลื่อนไหว 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1919 ช่วงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมจีนเกิดการโจมตีว่าการรัดเท้า เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของความล้าหลังของจีน คนรุ่นใหม่จึงต่อต้านการรัดเท้าของหญิงสาวจึงลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วและจางหายไปในปีสุดท้าย ปัจจุบันก็ไม่มีภาพของสตรีที่รัดเท้าในสังคมจีนให้เห็นอีกแล้ว

2.4 แนวคิด

การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมด้านแนวคิดที่ปรากฏใน หงเหาเหลียงเจี๋ยจู่ แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

2.4.1 ความกตัญญูทดเวท

จากการวิเคราะห์วรรณกรรม พบว่า หงเหาเหลียงเจี๋ยจู่ ได้เสนอแนวคิดด้านความกตัญญูทดเวทที่ต่อบิดามารดา โดยผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดผ่านตัวละครให้ตัวละครได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นแบบอย่างอย่างตัวละครที่ผู้เขียนเรียกว่า “ย่า” นั้นสะท้อนให้เห็นความกตัญญูทดเวทที่มีต่อบิดามารดา โดยการยอมแต่งงานกับชายที่ตนเองไม่รู้จักและไม่ได้รับรักเพียงเพื่อความต้องการของบิดามารดาที่ต้องการให้ตนเองได้แต่งงานเข้าบ้านเศรษฐี แม้เศรษฐีผู้นั้นจะเป็นโรคเรื้อนก็ตาม และยังสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญูทดเวทที่ต่อผู้มีพระคุณอีกด้วย

2.4.2 ความอดทนอดกลั้น

จากการวิเคราะห์วรรณกรรม พบว่า หงเกาเหลียงเจี๋ยจู้ ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดด้านความอดทนอดกลั้น โดยผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดผ่านตัวละครให้ตัวละครได้แสดงความคิดและพฤติกรรมที่แฝงไปด้วยความอดทน เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อดทนต่อความยากลำบาก โดยไม่ย่อท้อ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้กับผู้ที่ท้อแท้ได้มีกำลังใจอดทนต่อผู้ต่อไป

2.4.3 ความเมตตาการุณา

จากการวิเคราะห์วรรณกรรม พบว่า หงเกาเหลียงเจี๋ยจู้ ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดด้านความเมตตาการุณา โดยผู้เขียนนำเสนอผ่านบทสนทนาของตัวละครว่าแม้อยู่ในช่วงการทำสงคราม แต่ก็ยังมีความเมตตาการุณาต่อศัตรูผู้ที่ยังมีชีวิตตน

2.4.4 ความกล้าหาญ

จากการวิเคราะห์วรรณกรรม พบว่า หงเกาเหลียงเจี๋ยจู้ ได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดด้านความกล้าหาญ โดยผู้เขียนบรรยายผ่านบทสนทนาของตัวละครว่าอยู่ในช่วงการทำสงคราม บ้านเมืองไม่สงบสุข รัฐบาลไม่สามารถปกป้องประชาชนจากอันตรายได้ ประชาชนต้องออกมาปกป้องตนเอง สะท้อนให้เห็นถึงความกล้าหาญของประชาชนที่ออกมาต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพของตน ซึ่งประชาชนที่ออกมาต่อสู้ไม่ใช่แค่บุรุษที่หนุ่มแน่น หากแต่มีทั้งสตรี ผู้สูงอายุ และเด็ก

2.5 ภาพประวัติศาสตร์

การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมด้านภาพประวัติศาสตร์ที่ปรากฏใน หงเกาเหลียงเจี๋ยจู้ พบว่า ผู้เขียนได้สะท้อนภาพประวัติศาสตร์นำเสนอโดยการบรรยายพฤติกรรมและบทสนทนาของตัวละครที่บอกเล่าถึงเรื่องราวของประวัติศาสตร์จีนในช่วงที่ถูกญี่ปุ่นรุกรานครั้งที่สอง ในช่วงนั้น รัฐบาลทำงานไม่มีประสิทธิภาพ มีแต่ความเห็นแก่ตัว โดยในช่วงของการเริ่มต้นสงคราม ทหารญี่ปุ่นส่วนใหญ่ประจำการอยู่ที่ประเทศจีน ญี่ปุ่นจะเกณฑ์ผู้คนและเชลยศึกไปเป็นแรงงานในการสร้างค่ายทหาร สร้างถนน สร้างทางรถไฟ

เพื่อสะดวกในการขนส่งเสบียงและอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ไปแนวหน้า ส่วนพวกผู้หญิงก็จะถูกจับตัวไปเป็นนางบำเรอของทหารญี่ปุ่น นอกจากนี้แล้วทหารญี่ปุ่นก็ยังกระทำย่ำยีประชาชนจีนที่ต่อต้านด้วยการทารุณกรรมและฆาตกรรม ผู้หญิงที่กำลังตั้งครรภ์นั้นแทนที่จะได้รับการยกเว้นกลับเป็นเหยื่อที่ทหารญี่ปุ่นชอบทารุณกรรมข่มขืนมากที่สุด ดังปรากฏในวรรณกรรมว่า

“...二奶奶心里便滋生出极度的厌恶，好象癞蛤蟆钻进了裤裆一样。她更加用力地嘶叫着。日本士兵抓住二奶奶的两条腿，用力往后一拽，二奶奶平躺在炕上，她的后脑勺撞得墙壁砰咚一声响。二奶奶平躺之后，肚子像山丘一样耸立着。日本兵先在她的肚子上摸了一把，然后目眦裂开，对准那假肚子，用力捣了一拳。日本兵用膝盖压住二奶奶的腿，伸手去解她的裤腰带... 他从炕外提起了他的大枪，端着，对准了二奶奶隆起的肚子。从窗户里透进来的阳光照在刺刀上，寒光闪烁，二奶奶发出最后一声狂叫，便紧紧地闭住了眼睛。小姑姑坐在窗台上，一直注意观看了肥胖日本兵撕掳二奶奶的过程。

(莫言, 2015)

...ย่ารองรู้สึกขยะแขยงเหมือนมีคางคกมุดเข้ามาในกางเกง เสียงกรีดร้องจึงยิ่งดังขึ้น ทหารญี่ปุ่นลือกล่าสองข้างแล้วดิ่งแรง ๆ จนแกงภายหลังแผ่หลายศีรษะกระแทกดังตึง ท้องนูนราวกับเนินเขา ทหารญี่ปุ่นลูบท้องย่ารองแสบเยิ้มแล้วชกแรง ๆ ใช้หัวเข่ากดขาแกเอาไว้ พรางยื่นมือปลดเชือกกางเกง...มันหียบป็นขึ้นมาเล็งไปที่ห้องโต ๆ ของย่ารอง ดาบปลายป็นสะท้อนแสงเย็นเหยียบอยู่ใต้แสงตะวันที่ส่องสอดหน้าต่างเข้ามา ย่ารองกรีดร้องเป็นครั้งสุดท้ายก่อนหลับตาปี อาหญิงนั่งอยู่บนขอบหน้าต่าง มองทหารญี่ปุ่นตัวอ้วนกำลังจะข่มขืนแม่ตัวเอง...”

(ประเทืองพร วิรัชโกศล, 2557)

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 ญี่ปุ่นตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง จึงเป็นแรงผลักดันให้ญี่ปุ่นแสวงหาแผ่นดินใหม่ ความผิดพลาดในการตัดสินใจของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับแผนการป้องกันนานกิงจากการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นและการขาดสามัคคีของเหล่าทหารจีน ทำให้นานกิงต้องตกอยู่ในเงื้อมมือของญี่ปุ่น ที่นครนานกิงพลเรือนและทหารจีนที่ถูกปลดอาวุธหลายแสนคน ถูกทหารกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นเช่นฆ่าอย่างโหดเหี้ยม มีการไล่ข่มขืนสตรีชาวจีนทั้งเด็กและคนชราในนานกิงโดยไม่นึกถึงเรื่องของมนุษยธรรม และมีการฉกชิงทรัพย์อย่างกว้างขวาง โดยมีบันทึกเหตุการณ์ร้ายแรงครั้งนี้ว่า “มีไม่กี่คนที่รู้ว่าทหารเอาดาบปลายปืนเสียบร่างทารกที่ยังเป็น ๆ แล้วก็ตัวต่วนนั้นลงในหม้อน้ำเดือด” หรือ “ทหารญี่ปุ่นลากภรรยาของนายเซียซึ่งพยายามแอบอยู่ที่ใต้โต๊ะกับทารกน้อยอายุหนึ่งขวบออกมาที่ห้องโถง พวกเขาฉีกทิ้งเสื้อผ้าของนาง ข่มขืนนาง เสียบนางเข้าที่ยอดดอกด้วยดาบปลายปืนเสร็จแล้วก็เสียบขวดน้ำหอมเข้าไปในช่องคลอด จากนั้นจึงใช้ดาบแทงลูกน้อยของนาง” จิตรลดา แสงปัญญา (2553, น. 92)

เหตุการณ์สังหารหมู่ที่นครนานกิง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีน - ญี่ปุ่นตกต่ำอย่างถาวร ไม่อาจฟื้นฟูขึ้นมาได้เลย เพราะชาวจีนโกรธแค้นญี่ปุ่นเป็นอย่างมากจึงได้ทำการต่อต้านญี่ปุ่นตลอดเวลา ยิ่งในปัจจุบันประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาต่างก็พร้อมใจกันละเลยต่อประวัติศาสตร์ในส่วนนี้ ทำให้ญี่ปุ่นถือโอกาสบิดเบือนความจริงของสงครามในหนังสือประวัติศาสตร์ไม่ให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงความโหดร้ายของชาติตนเอง เป็นสาเหตุให้ประชาชนชาติเอเชียขาดความเชื่อถือทางด้านการเมืองและด้านความมั่นคงต่อญี่ปุ่น แม้ทั้งสองประเทศจะพยายามแสวงหามิตรภาพ แต่ก็ยังมีชาวจีนออกมาประณามและต่อต้านญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง สิริภัทร พงษ์พันธ์ (2558) ความขัดแย้งที่มีมาอย่างยาวนานในความสัมพันธ์จีน-ญี่ปุ่น ความโหดร้ายของญี่ปุ่นที่กระทำต่อชาวจีนในช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งนอกจากญี่ปุ่นจะแสดงท่าทีไม่รับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ยังมีความพยายามจากผู้นำ

และนักการเมืองฝ่ายขวาที่จะทำให้ความเลวร้ายในอดีตกลายเป็นสิ่งที่ถูกลืมหรือมีความชอบธรรม มีความพยายามจากชนชั้นนำของญี่ปุ่นที่จะเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของการเป็นผู้รุกรานจีน การสักการะอาชญากรรมสงคราม และแสดงท่าทีไม่ยอมรับต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในช่วงที่ยึดครองจีน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างของการกระทำที่ทำให้ความขัดแย้งจีน-ญี่ปุ่นดำรงมาอย่างยาวนาน สุรัชย์ ศิริไกร (2557, น. 1-14) อย่างเหตุการณ์ในการแข่งขันยิมนาสติก ที่โตเกียวโอลิมปิก เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 นักกีฬาจีนเลือกใช้เพลง “จิวเออร์” (九儿) ซึ่งเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ข้าวฟ่างสีเพลิง” แม้เนื้อเพลงจะไม่มีคำว่าญี่ปุ่นหรือจีน ไม่ได้พูดถึงสงครามโดยตรง โดยที่เนื้อเพลงแค่เล่าถึงการบอกหลานที่รักที่พร้อมสละชีพเพื่อชาติ แต่การนำเพลงที่มีภูมิหลังที่เป็นปรปักษ์กับญี่ปุ่นมาใช้ที่ญี่ปุ่น ก็ทำให้เกิดประเด็นถกเถียงมากมายถึงขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่นในปัจจุบัน นอกจากนี้ในพงศาวดารเหลียงเจี๋ยจู่ ยังได้สะท้อนให้เห็นภาพของการปลุกใจกระตุ้นประชาชนให้เกิดจิตสำนึกในการรักชาติและปกป้องครอบครัวจากการรุกรานของญี่ปุ่น ด้วยการจับอาวุธและลุกขึ้นสู้กับญี่ปุ่น การปลุกกระตุ้นนอกจากจะเป็นกำลังใจในการสู้รบแล้ว ยังช่วยปล้ำล้างค่านิยมของการยอมจำนนและการปฏิบัติตามคำสั่งอย่างว่าง่ายของชาวนา ให้กลายเป็นความกล้าหาญของชาวนาในชนบทที่กล้ารวมตัวกันต่อต้านญี่ปุ่นอีกด้วย

3. แร้งบันดาลใจจากวรรณกรรม

ฉากใน พงศาวดารเหลียงเจี๋ยจู่ เมื่อมองในแง่ของภูมิศาสตร์จะพบว่าโลกจินตนาการแห่งนี้มีความเชื่อมโยงกับบ้านเกิดของโม่เหยียน กล่าวคือที่ตั้งของตำบลเหอหย่า บ้านเกิดของโม่เหยียน มีชื่อเดิมในสมัยสาธารณรัฐว่า “เกามิ่งเป่ย์เซียง” เช่นเดียวกับกับชื่อสถานที่ที่ปรากฏในวรรณกรรมของโม่เหยียน จากชื่อเสียงในฐานะนักเขียนรางวัลโนเบลของโม่เหยียน ทำให้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้าง “เกามิ่งเป่ย์เซียง” ในฐานะเมืองสมมุติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิดชูเกียรติคุณของโม่เหยียน และเพื่อใช้เป็น

แหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมของโมเหียน ตลอดจนเพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของอำเภอเกามี่ ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของโมเหียน แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวตั้งอยู่ที่ถนนเหวินซัง เมืองเกามี่ เปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2009 ภายในแหล่งท่องเที่ยวจะจัดแสดงประวัติ ผลงานวรรณกรรมของโมเหียน งานศิลปะฟู่กันจีน และวัตถุศิลปะอื่น ๆ ที่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญของเขา และยังมีพื้นที่เพื่อจำลองสถานที่ที่ปรากฏในวรรณกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของชาวเกามี่ เช่น ระเบียบวัฒนธรรมเกาเหลียงแดงและสะพานชิงซา เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่านักเขียนสะท้อนให้เห็นภาพของประวัติศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ โดยนำเสนอผ่านฉากและบรรยากาศ บรรยายผ่านพฤติกรรมและบทสนทนาของตัวละครที่บอกเล่าถึงเรื่องราวของประวัติศาสตร์จีนในช่วงที่ถูกญี่ปุ่นรุกรานครั้งที่สอง และผสมผสานการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน อาจกล่าวได้ว่านักเขียนมีจุดมุ่งหมายก็เพื่อให้เห็นคุณค่าของการเสียสละของผู้คนจากประวัติศาสตร์และสะท้อนให้เห็นถึงวิถีของผู้คนในยุคหนึ่ง ทั้งวิถีชีวิต วิถีครอบครัว วิถีสังคม และแนวคิดของคนในสังคมเมื่อเทียบกับประเทศจีนในยุคปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างมากที่เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายอย่าง ทั้งเรื่องของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจีนในปัจจุบัน การรับเอาวัฒนธรรมทางตะวันตก และการเปลี่ยนแปลงทางแนวคิดของผู้คน นอกจากนี้แล้วในเรื่องของความสัมพันธ์ของจีนและญี่ปุ่น อาเซียนและประเทศไทยในฐานะผู้ที่ต้องมีความสัมพันธ์กับทั้งจีนและญี่ปุ่น ทั้งในด้านการเมืองระหว่างประเทศและเศรษฐกิจ ก็จำเป็นจะต้องกำหนดทิศทางความสัมพันธ์กับจีนและญี่ปุ่นอย่างระมัดระวัง จะต้องยืนอยู่บนความสมดุลในความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจในภูมิภาคทั้งสองประเทศด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มบุคคลที่เรียนภาษาจีน นำไปสู่การส่งเสริมในการเรียนรู้วิถีชีวิต วิถีครอบครัว วิถีสังคม แนวคิด และภาพประวัติศาสตร์ของจีน และควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่กลุ่มบุคคลที่ทำงานด้านการบริการ การท่องเที่ยว ได้เป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพทางด้านการบริการที่จะทำให้คนจีนประทับใจ ทำให้ธุรกิจราบรื่นเป็นไปในทิศทางที่ดี จนสามารถสร้างรายได้ที่มากขึ้น และยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างชาวไทยและชาวจีน นอกจากนี้แล้ว ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมแนวประวัติศาสตร์ของนักเขียนไทยกับนักเขียนจีน และศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมแนวประวัติศาสตร์ของโม่เหยียนกับนักเขียนจีนท่านอื่น

เอกสารอ้างอิง

- จิตต์นิภา ศรีไสย์. (2559). *วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).* กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- จิตรลดา แสงปัญญา. (2553, มกราคม - มิถุนายน). บทวิจารณ์หนังสือ หลังเลือดที่นานกิง. *วารสารศิลปศาสตร์*. 2(1), 90-96.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542). *นวนิยายกับสังคมไทย 2475 – 2500.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยน์พัศ อธิษฐ์พัศ. (2561). *ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยาย เรื่อง ความฝันในหอแดง และนวนิยายของมัวเหียน.* [วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ปณชัยรัศมี องค้อมรรรัตน์. (2557). “สามบุตรีแห่งจีน”: การวิพากษ์สังคม และวัฒนธรรมจีนใน *ไวลด์ สวอนส์* ของ จุง ชาง. [วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ประเทืองพร วิรัชโกคี. (2557). *ตำนานรักทุ่งสีเพลิง.* กรุงเทพฯ: เอโนเวล.
- รัตนาวดี ปาแปง. (2556). *ลักษณะเด่นและคุณค่าของวรรณกรรมแนวสังคมนิยม มหัจจรรยในบริบทสังคมไทย.* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].
- รัตนภรณ์ เหล่ายิ่งเจริญ. (2553). *อดีตเล่าใหม่: การวิพากษ์สังคมและการเมืองจีนในนวนิยายยุคหลังการปกครองของเหมาเจ๋อตง.* [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ศุสิทธิ์ มกรานุรักษ์ (2552). *มองวิวัฒนาการสังคมไทยจากนวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน”.* *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 4(8), 76.
- สุรัชย์ ศิริไกร. (2557, ตุลาคม - มีนาคม). *ชนวนความขัดแย้งของจีน และญี่ปุ่นจากสงครามโลก ครั้งที่สองสู่ข้อพิพาทหมู่เกาะเตียวหวี.* *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*. 31(2), 1-14.

- CRI ONLINE. (2555). *มารู้จักโม้เหยียน นักเขียนจีน เจ้าของโนเบล สาขาวรรณกรรมประจำปี 2012*. สืบค้น 12 กรกฎาคม 2564, จาก <http://thai.cri.cn/247/2012/10/23/102s203440.html>.
- 莫言. (2015). *红高粱家族*. 上海文艺出版社.
- 齐金花. (2017). *莫言的幻觉现实主义形成及其本土化建构*. 扬州大学文学院博士生. *江苏社会科学*, 202-207.
- 宋相辉. (2013). *《红高粱家族》的艺术特色研究*. 师范学院中文系汉语言文学. สืบค้น 12 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.qikan.com.cn>.
- 山东大学. (2021). *山东大学从新强教授莫言研究系列成果之七：《论〈红高粱家族〉的“抗战”“情爱”与“历史观”》*. 山东大学莫言与国际文学艺术研究中心.
- 童鞋. (2019). *莫言小说《红高粱家族》中性描写对人物塑造的作用研究*. สืบค้น 12 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.txlunwenw.com>.
- 王晓宇. (2019). *民间生命的张扬与新生——《红高粱家族》和《静静的顿河》类型学比较*. 中国社会科学院外国文学研究所. *北京第二外国语学院学报*. 41(6), 95-105.
- 王雪瑞. (2016). *《双城记》与《红高粱家族》红色象征意义的对比分析*. 北京师范大学.